

İstanbul Sanayi Odası (İSO) tarafından, bu yıl 47’ncisi hazırlanan TÜRKİYE’NİN İLK 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU çalışmasının 2014 yılı sonuçları açıklanmıştır. Açıklanan listede 489 özel, 11 de kamu sanayi kuruluşu yer almaktadır.

Üretimden Satışlara Göre En Büyükler

2013 ve 2014 yıllarında “Türkiye’nin İlk 500 Büyük Sanayi Kuruluşu” listesinde yer alan ilk 10 firma şunlardır;

Üretimden Satışlara Göre En Büyükler

Türkiye Sıra		Kuruluşlar	Bağlı Bulunduğu Oda/Kamu	Üretimden Satışlar Net (milyon TL)
2014	2013			
1	1	TÜPRAŞ–Türkiye Petrol Raf. A.Ş.	Kocaeli	37.501.812.917
2	2	Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.	İstanbul	10.539.302.862
3	4	OYAK-Renault Otomobil Fab. A.Ş.	İstanbul	8.777.455.748
4	5	Arçelik A.Ş.	İstanbul	8.520.701.667
5	3	EÜAŞ Elektrik Üretim A.Ş. Genel Müdürlüğü	Kamu	6.707.382.164
6	7	İçdaş Çelik Enerji Tersane ve Ulaşım San. A.Ş.	İstanbul	6.350.289.705
7	9	İskenderun Demir ve Çelik A.Ş.	İskenderun	6.245.223.256
8	8	Ereğli Demir ve Çelik Fab. T.A.Ş.	İstanbul	6.114.214.014
9	6	TOFAŞ Türk Otomobil Fabrikası A.Ş.	İstanbul	6.000.729.958
10	10	Aygaz A.Ş.	İstanbul	5.692.178.368

Hazırlamış olduğumuz listeden de anlaşılacağı üzere, 2013 yılında “Türkiye’nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu” listesinde yer alan ilk 10 firma, 2014 yılında sıralamada bazı değişikliklerle birlikte varlıklarını sürdürmüşlerdir. 2015 yılından bu yana listenin ilk sırasında yer alan TÜPRAŞ- Türkiye Petrol Raf. A.Ş. bu senede geleneği bozmayarak ilk sırada yer alarak 500 büyük kuruluşun toplam üretimden satışlarının yüzde 8,9’unu gerçekleştirmiştir. TÜPRAŞ’ı ikinci sıradan takip eden Ford Otomotiv Sanayi A.Ş. 2014 yılında da aynı sıralamada listede varlıklarını korurken, 2013 yılında 4. sırada yer alan OYAK-Renault Otomobil Fab. A.Ş. , 5. sırada yer alan Arçelik A.Ş. , 7. sırada yer alan İçdaş Çelik Enerji Tersane ve Ulaşım San. A.Ş. ve 9. sırada yer alan İskenderun Demir ve Çelik A.Ş. 2014 yılında yükseliş yaşayarak listede yerlerini almışlardır. 2013 yılında 3. sırada yer alan EÜAŞ Elektrik Üretim A.Ş. Genel

Müdürlüğü iki sıra gerileyerek 2014 listesine 5. sırada yer alırken, TOFAŞ Türk Otomobil Fabrikası A.Ş. bir önceki yıla göre 3 sıra gerileyerek 9. sırada yer almıştır. Net satış vergileri hariç TÜPRAŞ’ın üretimden satışları 37,5 milyar TL oldu. Ford Otomotiv 10,5 milyar liralık, Oyak – Renault ise 8,7 milyar liralık üretimden satış gerçekleştirdi.

Yaratılan Katma Değerde En Büyükler

Geçmiş yıllarda da olduğu gibi 2014 yılında da üretimden satışların yanı sıra, üretici fiyatlarla yaratılan brüt katma değer de ilk sırayı yine “TÜPRAŞ-Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.” almaktadır. 2013 yılında İSO 500’de üretici fiyatları ile yaratılan toplam brüt katma değer %17,3’ünü tek başına gerçekleştiren TÜPRAŞ 2014 yılında % 15,3 ‘ünü gerçekleştirmiştir. İkinci sırada yer alan kuruluş, isminin açıklanmasını istemezken, JTI Tütün Ürünleri Sanayi A.Ş. en yüksek katma değer oluşturan kuruluşlar arasında üçüncü sırada yer almıştır.

Yaratılan Katma Değerde En Büyükler

Kuruluş	Genel Sıra No	Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla)	500 Büyük Sıra No
TÜPRAŞ -Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş	1	20.025.166.012 TL	1
-	2	-	-
JTI Tütün Ürünleri Sanayi A.Ş.	3	6.814.754.608 TL	89
Anadolu Efes	4	3.704.872.233 TL	82
Aygaz	5	2.487.366.273 TL	10
İskenderun Demir Çelik	6	2.234.597.455 TL	7
-	7	-	-
Arçelik	8	1.702.121.190 TL	4
Ereğli Demir Çelik	9	1.639.071.604 TL	8
Ford	10	1.618.204.090 TL	2

En Fazla Kâr Eden Kuruluşlar

İSO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu çalışmasında kuruluşlar vergi öncesi kar büyüklükleri ile de sıralanmaktadır. 2014 yılı listesinde en fazla kar eden kuruluşlar sıralamasına baktığımız zaman dikkat çeken değişiklikler görülmektedir. 2013 yılında en fazla kar eden kuruluş EÜAŞ iken 2014 yılında yerini ERDEMİR’e bırakmıştır. 2013 yılında en çok kar eden firmalar sıralamasında 2. sırada yer alan Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı 2014 yılındaki listede 4. sırada kendine yer bulmuştur. 2013 yılındaki listenin ilk 10’unda yer alan EÜAŞ, Philips Philip Morris, Tüprağ Metal Madencilik, Soda Sanayi ve Eti Bakır yer alırken 2014 yılındaki listede isimleri gözükmemektedir. 2014 yılı listesinde en çok kar eden firmalar listesine baktığımızda, ikinci sırada İsdemir yer alırken, söz konusu listede Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü bir basamak yükselerek üçüncü, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı ise dördüncü konumda bulunmaktadır. Mercedes Benz ise 2013 yılındaki yerini korumuş ve 5. Sırada yer almıştır. de sıralanmaktadır. 2014 yılı listesinde en fazla kar eden kuruluşlar sıralamasına baktığımız zaman dikkat çeken değişiklikler görülmektedir. 2013 yılında en fazla kar eden kuruluş EÜAŞ iken 2014 yılında yerini ERDEMİR’e bırakmıştır. 2013 yılında en çok kar eden firmalar sıralamasında 2. sırada yer alan Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı 2014 yılındaki listede 4. sırada kendine yer bulmuştur. 2013 yılındaki listenin ilk 10’unda yer alan EÜAŞ, Philips Philip Morris, Tüprağ Metal Madencilik, Soda Sanayi ve Eti Bakır yer alırken 2014 yılındaki listede isimleri gözükmemektedir. 2014 yılı listesinde en çok kar eden firmalar listesine baktığımızda, ikinci sırada İsdemir yer alırken, söz konusu listede Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü bir basamak yükselerek üçüncü, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı ise dördüncü konumda bulunmaktadır. Mercedes Benz ise 2013 yılındaki yerini korumuş ve 5. Sırada yer almıştır.

En Fazla Kar eden Kuruluşlar

Kuruluş	Genel Sıra No	Dönem kârı (V.Ö) TL	500 Büyük Sıra No
Ereğli Demir Çelik	1	1.810.362.614 TL	8
İskenderun Demir Çelik	2	1.145.895.653 TL	7
Eti Maden İşletmeleri	3	1.032.915.933 TL	41
Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı	4	839.411.573 TL	25
Mercedes - Benz Türk	5	752.478.718 TL	12
-	6	-	-
-	7	-	-
Koza Altın İşletmeleri	8	569.894.149 TL	99
-	9	-	-
TOFAŞ	10	527.260.242 TL	9

İhracatta En Büyükler

2014 yılı 500 büyük sanayi kuruluşun ihracat verilerine baktığımızda, bir önceki yıla göre %3,1 azalarak, 61.3 milyar dolar düzeyinde gerçekleştiği görülmektedir. 2014 yılında en fazla ihracat yapan ilk üç kuruluş, 2013 yılında da olduğu gibi TÜPRAŞ, Ford Otomotiv ve Oyak-Renault olmuştur. İlk sıradaki TÜPRAŞ 2014 yılında 3.7 milyar dolarlık ihracat yaparken, ikinci sıradaki Ford, 3,4 milyar dolarlık, üçüncü sıradaki Oyak-Renault ise 3 milyar dolarlık ihracat yaptı.

2014 yılında en fazla ihracat yapan ilk 10 kuruluşu baktığımız zaman dokuzunun özel sektör, birinin ise kamu kuruluşu olduğu görülmektedir. En çok ihracat yapan ilk 10 kuruluş içinden sekizi 2013 yılında da ilk 10 ihracatçı kuruluş arasında yer almıştır. En fazla ihracat yapan ilk 10 kuruluşun ihracat tutarı, 20.4 milyar dolar düzeyinde gerçekleşmiştir. İlk 10 kuruluşun ilk 500 içerisindeki ihracat payları yüzde 33,3 Türkiye'nin ihracatı içindeki payı ise %13 olmuştur.

İhracatta En Büyükler

2013	2014	Kuruluş	İhracat Tutarı (Bin \$)
1	1	TÜPRAŞ	3.724.660
2	2	Ford Otomotiv	3.464.635
3	3	Oyak- Renault	3.020.379
5	4	Arçelik	2.220.612
4	5	Tofaş	1.983.572
6	6	Toyota	1.599.436
-	7	-	-
10	8	Bosch	1.136.676
-	9	BSH	879.301
15	10	Eti Maden	848.691

2010 – 2014 YILLARI ARASINDA İSO 500’DE YER ALAN KONYA FİRMALARI

2010 Yılında İSO 500’de Yer Alan Konya Firmaları

Konya Sıra No	Türkiye Sıra No	Kuruluşlar	Üretimden Satışlar Net 2010 – (Milyon TL)
1	34	Konya Şeker San. ve Tic. A.Ş.	1.187.080.538
2	161	Eti Alüminyum A.Ş.	351.860.350
3	238	Pakpen Plastik Boru ve Yapı Elemanları San. Tic. A.Ş.	251.256.922
4	292	Konya Çimento Sanayi A.Ş.	202.820.611
5	326	Tümosan Motor ve Traktör San. A.Ş.	180.335.432
6	425	Ova Un Fabrikası A.Ş.	144.995.323
7	446	Akova Süt ve Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.	140.247.422

2010 ve 2011 yıllarında İSO 500’de yer alan Konya firmalarına baktığımızda 2011 yılında listeye Helvacızade’nin de eklenmesiyle listede yer alan firma sayısının, 8’e çıktığını görülmektedir. 2010 listesinde 161. sırada yer alan Eti Alüminyum’un 2011 listesinde adı gözükmezken, isminin açıklanmasını istemeyen bir Konya firması 2011 yılında 201. sırada yer

almaktadır. 2010 ve 2011 yılında İSO 500’de yer alan Konya firmalarının yüzdelik artışlarına göre sıralayacak olursak, listenin başında **%126,2’lik** rekor artışla Tümosan Motor ve Traktör San. A.Ş. yer alırken onu sırasıyla, 37,2’lik artışla Pakpen Plastik Boru ve Yapı Elemanları San. Tic. A.Ş., %33.1’lik artışla Akova Süt ve Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş., %23,1’lik artışla Ova Un Fabrikası A.Ş., %11,5’lik artışla Konya Çimento Sanayi A.Ş. ve son olarak %1,4’lük artışla Konya Şeker San. ve Tic. A.Ş. takip etmiştir.

2011 Yılında İSO 500’de Yer Alan Konya Firmaları

Konya Sıra No	Türkiye Sıra No	Kuruluşlar	Üretimden Satışlar Net 2011 – (Milyon TL)
1	49	Konya Şeker San. ve Tic. A.Ş.	1.204.158.537
2	185	Tümosan Motor ve Traktör San. A.Ş.	407.927.368
3	201	-	-
4	226	Pakpen Plastik Boru ve Yapı Elemanları San. Tic. A.Ş.	344.611.667
5	349	Konya Çimento Sanayi A.Ş.	226.139.186
6	422	Akova Süt ve Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.	186.599.447
7	438	Ova Un Fabrikası A.Ş.	179.102.055
8	459	Helvacızade Gıda İlaç Kimya San. ve Tic. A.Ş.	171.670.943

2012 yılı İSO 500’de yer alan Konya firmalarının sayısına baktığımızda, bir önceki yıla göre Enka Süt ve Gıda Mamullerinin listeye girmesiyle birlikte bir sayı artarak 9 olmuştur. 2011 yılında 2. sırada yer alan Tümosan Motor ve Traktör San. A.Ş. 2012 yılında %29,8’lik düşüşle 4. sıraya gerilerken, 2011’de 4. sırada yer alan Pakpen Plastik Boru ve Yapı Elemanları San. Tic. A.Ş. 2012 yılında %21,4’lük artışla 3. sıraya yükselmiştir.

2012 Yılında İSO 500’de Yer Alan Konya Firmaları

Konya Sıra No	Türkiye Sıra No	Kuruluşlar	Üretimden Satışlar Net 2012 – (Milyon TL)
1	44	Konya Şeker San. ve Tic. A.Ş.	1.447.201.610
2	148	-	-
3	190	Pakpen Plastik Boru ve Yapı Elemanları San. Tic. A.Ş.	418.227.186
4	287	Tümosan Motor ve Traktör San. A.Ş.	286.315.685

TÜRKİYE’NİN 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU 2014

Burçin KABAKCI

5	346	Konya Çimento Sanayi A.Ş.	235.685.873
6	379	Akova Süt ve Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.	217.414.081
7	451	Ova Un Fabrikası A.Ş.	188.515.723
8	473	Helvacızade Gıda İlaç Kimya San. ve Tic. A.Ş.	178.844.648
9	474	Enka Süt ve Gıda Mam. San. ve Tic. A.Ş.	178.811.021

2012 yılındaki listede 4. Sırada yer alan Tümosan Motor ve Traktör San. A.Ş., 2013 yılındaki listede %50,4'lük artışla 2. sırada yer almıştır. 2012 yılındaki listede ismini göremediğimiz Eti Alüminyum A.Ş. 2013 yılındaki listede 4. sırada yer alırken, 2012 yılında 9. sırada yer alan Enka Süt ve Gıda Mam. San. ve Tic. A.Ş. 2013 yılında listede kendine yer bulamayıp yerini Hekimoğlu Un Fab. Tic. ve San. A.Ş.'ye bırakmıştır.

2013 Yılında İSO 500’de Yer Alan Konya Firmaları

Konya Sıra No	Türkiye Sıra No	Kuruluşlar	Üretimden Satışlar Net 2013 – (Milyon TL)
1	39	Konya Şeker San. ve Tic. A.Ş.	1.781.169.269
2	200	Tümosan Motor ve Traktör San. A.Ş.	430.511.794
3	203	Pakpen Plastik Boru ve Yapı Elemanları San. Tic. A.Ş.	425.896.837
4	217	Eti Alüminyum A.Ş.	409.020.025
5	331	Konya Çimento Sanayi A.Ş.	284.470.475
6	395	Akova Süt ve Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.	238.142.200
7	438	Ova Un Fabrikası A.Ş.	215.789.017
8	478	Helvacızade Gıda İlaç Kimya San. ve Tic. A.Ş.	196.916.540
9	492	Hekimoğlu Un Fab. Tic. ve San. A.Ş.	191.464.028

2014 yılında “Türkiye’nin 500 Büyük Kuruluşu” listesinde yer alan Konya firmalarının sayısı 1 adet artmış ve 10’a çıkmıştır. 2013 yılında İSO İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu listesinde 9. sırada yer alan Enka Süt ve Gıda Mamülleri San. ve Tic. A.Ş. ile 23. sırada yer alan Aydınlar Yedek Parça San. ve Tic. A.Ş. 2014 yılında yükselerek İSO İlk 500 listesinde kendilerine yer bulmuşlardır. 2013 yılında listenin 3. sırasında yer alan Pakpen 2014 yılında 2. sıraya yükselirken, 2013 yılında 4. sırada yer alan Eti Alüminyum A.Ş. 2014 yılında 3. sıraya yükselmiştir. 2013 yılında listenin 2. sırasında yer alan Tümosan ve 8. sırada yer alan

Helvacızade 2’şer sıra gerileyerek 2014 yılında 4. Ve 10. sırada yer almışlardır. 2013 yılı İSO İlk 500 listesinde 492. sırada yer alan Hekimoğlu Un Fabrikası Tic. ve San. A.Ş. 2014 yılındaki listede kendine yer bulamamıştır.

2014 Yılında İSO 500’de Yer Alan Konya Firmaları

Konya Sıra No	Türkiye Sıra No	Kuruluşlar	Üretimden Satışlar Net 2014 – (Milyon TL)
1	40	Konya Şeker San. ve Tic. A.Ş.	1.998.826.388
2	203	Pakpen Plastik Boru ve Yapı Elemanları San. ve Tic. A.Ş.	480.492.371
3	220	Eti Alüminyum A.Ş.	443.111.493
4	231	Tümosan Motor ve Traktör Sanayi A.Ş.	426.266.605
5	312	Konya Çimento Sanayi A.Ş.	328.668.261
6	351	Akova Süt ve Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.	296.133.855
7	419	Ova Un Fabrikası A.Ş.	253.473.641
8	427	Enka Süt ve Gıda Mamülleri San. ve Tic. A.Ş.	249.208.451
9	480	Aydınlar Yedek Parça San. ve Tic. A.Ş.	222.595.101
10	490	Helvacızade Gıda İlaç Kimya San. ve Tic. A.Ş.	217.348.060